USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce **Ing. M. J.**, zastoupeného JUDr. Jiřím Juříčkem, advokátem se sídlem Brno, Údolní 222/5, proti žalovanému **Krajskému úřadu Jihomoravského kraje**, se sídlem Brno, Žerotínovo náměstí 449/3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 24. 9. 2021, č. j. 33 A 3/2020 - 47,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Rozhodnutím Magistrátu města Brna (dále jen „magistrát“) ze dne 27. 9. 2019, č. j. ODSČ-75657/18-88 byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupků podle § 125c odst. 1 písm. k) a § 125c odst. 1 písm. e) bod 6 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen „zákon o silničním provozu“), kterých se z nedbalosti dopustil tím, že dne 16. 11. 2018 v 9:15 hod. řídil motorové vozidlo tovární značky X, RZ X v Brně na dálnici D1 v prostoru nájezdové větve na km 201, aniž by byl připoután bezpečnostním pásem; současně řídil motorové vozidlo, ačkoliv měl pozastavené řidičské oprávnění ode dne 10. 9. 2018 exekučním příkazem č. j. 129 EX 2163/18-34. Za tyto přestupky magistrát uložil žalobci pokutu ve výši 5 000 Kč a zákaz řízení motorových vozidel na 6 měsíců. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí zamítl žalovaný rozhodnutím ze dne 8. 1. 2020, č. j. JMK 3986/2020. Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce u Krajského soudu v Brně žalobu, který ji rozsudkem ze dne 24. 9. 2021, č. j. 33 A 3/2020 – 47, zamítl.

[2] Krajský soud v odůvodnění svého rozsudku nejprve uvedl, že žalobní argumentace směřuje pouze proti závěrům správních orgánů týkajícím se přestupků podle § 125c odst. 1 písm. e) bod 6 zákona o silničním provozu (řízení motorového vozidla přes

pozastavení řidičského oprávnění exekučním příkazem). K námitce žalobce, že mu exekuční příkaz nebyl řádně doručen a nevěděl tedy o pozastavení svého řidičského oprávnění, krajský soud konstatoval, že zákon nevylučuje doručení exekučního příkazu povinnému náhradním způsobem, tedy fikcí [dle § 71a odst. 2 ve spojení s § 52 odst. 1 a § 55b odst. 1 exekučního řádu a dále dle § 49 odst. 2 a 4 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.")]. Exekuční příkaz, kterým bylo pozastaveno řidičské oprávnění, byl žalobci doručován na adresu Městského úřadu Kuřim, kde je hlášen k trvalému pobytu. Jelikož si žalobce zásilku s exekučním příkazem nevyzvedl, nastaly účinky doručení uplynutím úložní lhůty ke dni 10. 9. 2018 (jak je zřejmé z kopie doručenky založené ve správním spise). Tvrzení žalobce, že si poštu přebíral, ale nebyl o zásilce informován, označil krajský soud za nepodložené. Odmítl dále argument, že nevědomost žalobce o existenci exekučního příkazu vylučuje jeho zavinění; nedbalost žalobce spočívá právě v tom, že si neupravil své osobní poměry tak, aby mu mohlo být řádně doručováno. Na tom nemůže nic změnit ani námitka žalobce, že počítal s tím, že dlužná částka nebude bezprostředně vymáhána. Žalobce si byl nepochybně vědom, že má soudně stanovenou vyživovací povinnost k nezletilému dítěti.

[3] Krajský soud dále nepřisvědčil námitce spočívající v tvrzeném porušení zákazu *ne bis in idem* (žalobce totiž poukazoval na to, že stejného jednání se dopustil i 28. 9. 2018, byl z něj uznán vinným a byl mu uložen trest zákazu řízení motorových vozidel). Uvedl, že se nejednalo o trvající přestupek, ale o dva samostatné skutky, spáchané ve dnech 28. 9. 2018 a 16. 11. 2018, které byly časově ohraničeny každým započetím a ukončením řízení vozidla. Stejně tak se nejednalo o pokračující přestupek, jelikož nebyla naplněna časová souvislost mezi dílčími útoky (více jak měsíční odstup mezi oběma skutky), a absentoval jednotný záměr při vedení dílčích útoků; ten nebylo možné dovodit za situace, kdy žalobce tvrdil, že o pozastavení řidičského oprávnění nevěděl. Rovněž nebylo možné považovat uložení zákazu činnost za související přestupek ani za rozhodnou okolnost při určení výše a druhu trestu a nebylo možné uplatnit institut upuštění od potrestání ve smyslu § 37 písm. b) a § 43 odst. 1 zákona č. 250/2018 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „přestupkový zákon"); v posuzovaném případě byly totiž k projednání přestupků příslušné jiné správní orgány, a proto nemohlo být vedeno společné řízení o uvedených přestupcích [§ 88 odst. 1 přestupkového zákona]. K výši pokuty krajský soud konstatoval, že při zohlednění zásady absorpce byla žalobci uložena pokuta a zákaz řízení při samotné spodní hranici zákonem stanovené sazby, a to dle zákona o silničním provozu, bez možnosti moderačních mechanismů dle přestupkového zákona.

[4] Krajský soud rovněž neshledal důvody pro upuštění od potrestání, jehož se žalobce domáhal eventuálním petitem. Poukázal na to, že oba správní tresty byly žalobci uloženy při spodní hranici sazby stanovené zákonem a že správní orgány zohlednily všechny rozhodné okolnosti. Upuštění od potrestání je výjimečný institut, pro jehož uplatnění nestačí, že dočasný zákaz řízení motorových vozidel může mít negativní dopady na výkon žalobcova povolání.

[5] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel") kasační stížnost, v níž výslovně nenamítal žádný z důvodů podle § 103 odst. 1 soudního řádu správního

(dále jen „s. ř. s.“). Z obsahu kasační stížnosti je nicméně zřejmé, že stěžovatel namítal kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[6] Stěžovatel namítá, že krajský soud bez bližšího odůvodnění nevyslechl matku nezletilého, vůči němuž má stěžovatel vyživovací povinnost. Trvá na tom, že mu matka nezletilého sdělila, že posečká s vymáháním dlužného výživného, stěžovatel se tedy mohl důvodně spolehnout na to, že k vydání exekučního příkazu nedojde. Souhra těchto okolností je zcela zásadní pro řádné posouzení zavinění stěžovatele i materiální společenské škodlivosti jeho jednání. A to tím spíše, že uložený trest zákazu řízení motorových vozidel zásadním způsobem zasahuje do poměrů stěžovatele, neboť mu prakticky znemožňuje oddlužení.

[7] Dále stěžovatel nesouhlasí s konstatováním krajského soudu, že se jednalo o dva samostatné skutky (jízda bez řidičského oprávnění dne 28. 9. 2018 a 16. 11. 2018 – pozn. NSS), které byly ohraničeny každým započetím a ukončením jízdy, jelikož v takovém případě je stěžovatel dvakrát trestán za jedno a totéž pochybení, spočívající v nepřevzetí exekučního příkazu. V tomto kontextu stěžovatel nastínil vzorový příklad, kdy by se během jedné jízdy (bez řidičského oprávnění) dopustil tří různých přestupků v obvodu tří různých správních orgánů, načež by byl právě za jízdu bez řidičského oprávnění třikrát potrestán. Stěžovatel doplnil, že ohraničení přestupkového jednání, jak je učinil krajský soud (tedy započetí a ukončení jízdy) nemá oporu v dokazování a dávalo by smysl pouze za předpokladu, kdy by stěžovatel měl povědomí, že se dopouští protiprávního jednání. Pro posouzení, zda se jedná o trvající přestupek, je dle názoru stěžovatele rozhodné vědomí pachatele; nemá-li pachatel vědomost o tom, kdy započal a ukončil protiprávní jednání, nemůže se takovým jednáním dopustit dvou samostatných skutků. Krajský soud dále pochybil tím, že se nedostatečně zabýval materiální stránkou přestupku a pouze stručně uvedl, že společenská škodlivost byla dána tím, že stěžovatel vykonával úředně zakázanou činnost, aniž by rozvedl, čím je dané jednání společensky škodlivé.

[8] Krajský soud dle názoru stěžovatele dospěl k nesprávnému závěru i v rámci posouzení návrhu na upuštění od potrestání a nezohlednil relevantní skutkové okolnosti vymezené v žalobě. Měl vzít v úvahu i to, že od spáchání přestupku již uplynuly téměř tři roky, přičemž délku řízení nezavinil stěžovatel. Setrvání na zákazu řízení motorových vozidel po takto dlouhé době je vzhledem ke smyslu a účelu této sankce zjevně nepřiměřené.

[9] Žalovaný ve svém vyjádření pouze stručně uvedl, že považuje kasační stížnost za nedůvodnou, a odkázal na odůvodnění dosud vydaných rozhodnutí.

[10] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud posoudit námitky uplatněné v kasační stížnosti, musel posoudit otázku její přijatelnosti (§ 104a s. ř. s.). Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS (rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může

jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu existuje zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. O zásadní pochybení ve smyslu uvedeném pod bodem (4) půjde především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Nejvyšší správní soud v citovaném usnesení současně zdůraznil, že není v rámci poslední kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoli pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Tato kritéria přijatelnosti kasační stížnosti jsou použitelná i po novele § 104a odst. 1 s. ř. s., která s účinností od 1. 4. 2021 rozšířila okruh případů, při jejichž přezkumu zdejší soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 – 28).

[11] Nejvyšší správní soud vyhodnotil kasační stížnost jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s., neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[12] Stěžovatel nepředestřel žádnou právní otázku, jež by mohla mít obecný dopad na rozhodovací činnost krajských soudů a k níž by se měl kasační soud vyslovit za účelem sjednocování judikatury. Taková otázka neplyne ani z obsahu napadeného rozsudku či ze soudního a správního spisu. Stěžovatel (zastoupen právním profesionálem) ostatně sám k přijatelnosti kasační stížnosti ničeho neuvádí, ačkoliv je v jeho zájmu aby odůvodnil, proč je v jeho případě kasační stížnost přijatelná a zdejší soud by se jí měl věcně zabývat. Nejvyšší správní soud nicméně posuzuje otázku přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech stanovených v § 104a odst. 1 s. ř. s. z úřední povinnosti, tedy i v případech, v nichž stěžovatel k přijatelnosti nic určitého neuvede, jako je tomu právě v této věci.

[13] Totožnou kasační námitku, týkající se odpovědnosti za přestupek spočívající v řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění ve vazbě na doručení exekučního příkazu k pozastavení řidičského oprávnění tzv. fikcí podle § 49 odst. 4 o. s. ř. ve spojení s § 55b odst. 1 exekučního řádu, se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 6. 4. 2022, č. j. 6 As 245/2021 – 27 a obdobně také v rozsudku ze dne 19. 9. 2019 č. j. 6 As 95/2019 – 36, na který přiléhavě odkazoval i krajský soud. Nejvyšší správní soud v posledně citovaném rozsudku konstatoval, že o. s. ř. nevylučuje náhradní doručení exekučního příkazu. Proto *„platí, že účastník řízení, který si zásilku dne, kdy nastala fikce doručení, nevyzvedl, byl s jejím obsahem seznámen dnem, kdy fikce doručení nastala, a to bez ohledu na skutečnost, zda byl s jejím obsahem reálně seznámen či nikoli.*“ Je totiž „*na odpovědnosti každé osoby, aby ve svém vlastním zájmu zajistila, že jí na takto určenou adresu bude možno doručovat a že si doručované písemnosti bude přebírat (shodně*

k tomu srovnej nález Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2013, sp. zn. III. ÚS 272/13). Jinak by se totiž vystavila riziku, že se její nečinnost negativním způsobem promítne do výsledku vedeného řízení, jako k tomu došlo i v nyní posuzované věci. Shora citovaná právní úprava tak akcentuje odpovědnost účastníka řízení za to, aby si zajistil přebírání písemností na evidované adrese, resp. aby označil a nahlásil jinou kontaktní adresu pro doručování, neboť v opačném případě se vystavuje rizikům spojeným s nastalou fikcí doručení jdoucím plně k jeho tíži.“ Nejvyšší správní soud proto uzavřel, že i v případě, že je exekuční příkaz doručen fikcí, jedná řidič, který i přes pozastavení řidičského oprávnění řídí motorové vozidlo, v nevědomé nedbalosti, neboť ke svým osobním záležitostem přistupoval s liknavostí a s určitou mírou nedbalosti. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 3. 2012, č. j. 1 As 22/2012 - 55, „*právě skutečnost, že se vlivem své nedostatečné opatrnosti s tímto rozhodnutím nemohl fakticky seznámit, ačkoli by při zachování obecně uznávané míry opatrnosti měl, může vést k závěru o nevědomé nedbalosti při spáchání přestupku.*“. Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že krajský soud postupoval v souladu s ustálenou judikaturou.

[14] Ani namítané nesprávné posouzení předmětného skutku jako trvajícího či jako dílčího útoku pokračujícího přestupku nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. K problematice trvajícího přestupku se Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 19. 8. 2022, č. j. 2 As 167/2020 – 32, v němž konstatoval, že „[k] *tomu, aby šlo o přestupek trvající, musí pachatel protiprávní stav nejen vyvolat, ale také udržovat. Znamená to mimo jiné, že musí mít možnost svým vlastním jednáním existenci protiprávního stavu ´jednoduše´ ukončit. ´Jednoduchost´ ukončení je nutno posuzovat v souvislostech konkrétní situace. Zejména je nutno posuzovat, nakolik návrat do stavu v souladu s právem je převážně v moci toho, kdo protiprávní stav vyvolal.*“ K přetržení protiprávního jednání v nyní posuzovaném případě došlo, což lze jednoduše dovodit ze skutečnosti, že dne 28. 9. 2018 byla jízda stěžovatele ukončena dopravní nehodou, která byla následně vyšetřována policií; tudíž je zřejmé, že byla přetržena kontinuita, jež by naplňovala znaky trvajícího přestupku. Krajský soud tak posoudil problematiku trvajícího přestupku v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu.

[15] Pokud jde o otázku, zda se stěžovatel dopustil pokračujícího přestupku, krajský soud srozumitelně vysvětlil, proč se v daném případě jednalo o dva samostatné skutky, které nebyly vedeny jednotným záměrem (stěžovatel jednal v nevědomé nedbalosti) a nebyly ani v časové souvislosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2012, č. j. 1 As 49/2012 - 33). Z judikatury rovněž vyplývá, že pokračující přestupek končí jakýmkoliv úkonem ze strany policejního orgánu nebo příslušného správního orgánu, který přestupek projednává (srov. rozsudek tohoto soudu ze dne 15. 8. 2012, č. j. 1 As 49/2012 – 33). Jak bylo uvedeno v předchozím odstavci, jízda stěžovatele dne 28. 9. 2018 byla ukončena dopravní nehodou, která byla vyšetřována policií. Lze tak uzavřít, že ani tato námitka nezakládá přijatelnost kasační stížnosti, neboť judikatura poskytuje dostatečný podklad pro zodpovězení námitek stěžovatele.

[16] Pokud stěžovatel namítá, že se krajský soud nezabýval materiální stránkou spáchaného přestupku, lze jej odkázat na odst. 49 odůvodnění napadeného rozsudku, kde krajský soud aproboval závěr žalovaného, který popsal, byť velmi stručně, v čem naplnění

materiální stránky přestupku spatřuje a doplnil tak závěry magistrátu. Z povahy věci je zřejmé, že exekuční příkaz, jímž bylo stěžovateli pozastaveno řidičské oprávnění z důvodu dlužného výživného, má donucovací charakter; společenskou škodlivost tak lze shledat v neuposlechnutí exekučního příkazu, kterým měl být stěžovatel donucen plnit své vyživovací povinnosti. Závěry krajského soudu jsou opět v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu, který v rozsudku č. j. 5 As 104/2008 – 45 dovodil, že „[j]*ednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti*“. Dále pak v rozsudku ze dne 12. 2. 2015, č. j. 3 As 92/2014 – 32, zdejší soud uvedl, že„[f]*ormální znaky přestupkového jednání jsou koncipovány tak, aby naplňovaly v běžných případech i znaky materiální. Pouze v případě, kdy existují významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, nedojde k naplnění materiálního znaku přestupku a takové jednání potom nemůže být označeno za přestupek*“. Existence takových významných (a výjimečných) okolností nebyla v dané věci prokázána.

[17] Konečně, k námitce, podle které krajský soud dostatečně nezohlednil důvody pro moderaci uloženého zákazu činnosti dle § 78 odst. 2 s. ř. s., lze konstatovat, že stěžovatel pouze opakuje svou žalobní argumentaci, se kterou se krajský soud dostatečně vypořádal v odst. 51 a 52 odůvodnění svého rozsudku. Upuštění od potrestání s ohledem na dobu, která uplynula od spáchání přestupku, se stěžovatel v řízení před krajským soudem nedomáhal, tato dílčí námitka tudíž není v řízení o kasační stížnosti vůbec přípustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

[18] Lze tedy uzavřít, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti; krajský soud se přitom v napadeném rozsudku od této judikatury neodchýlil a nedopustil se ani procesního pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud konstatuje, že podaná kasační stížnost svým významem nepřesahuje podstatně vlastní zájmy stěžovatele, proto ji podle výše citovaného ustanovení § 104a odst. 1 s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

[19] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1, větou první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu tohoto soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4; č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný sice měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti. Nejvyšší správní soud proto nepřiznal náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti žádnému z účastníků.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

pokračování

V Brně dne 27. dubna 2023

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu